

II

Они доле, они у долини прошаптаће: *слава му,*
слава...
 И готово.

Тако алпиниста.

Али Михајло Скерл – тај не мора дуго и погибелно
 силазити кроз снежне наносе пртећи пред собом грки јед,
 и теглећи на себи, у себи – громаду пораза. Силазак – то је
 тек неколицина камених степеника пред широким вратима
 на згради факултета и већ се има спустити... – и ево:

спушта се,
силази,
и већ сиђе,
сишао је у „своју“,
 у јесењим смогом застрту,
 у једну „никад, никад даљу долину“.

И већ корача. Безглав корача њеним раскрављеним
 октобарским асфалтом. За собом вуче, попут преврнутог
 крзеног капута, неко посувраћено стање. У тој изокрену-
 тости помаља се сваки шав распаране душе. Отплићу се
 петље осећања, одвезују чворови памћеног, и свуда се, у
 нутрини бивше скупocenости, указују закрпе. Страшне
 закрпе једног, и у једном маху
 обесмишљеног
 живљења.

Ето.
 Видиш – крпара.
 А споља је, сећаш ли се, био је нерц.
 Личило на нерц.
 На живот.
 На сјајан живот.
 На комфор, на конфор, на комотну удобност,
 на удобну комотност, на глатки гладац.

На скупоцен, крзном опшивен капут.
 А изнутра, видиш – испала крпеж.
 Крпеж и трпеж.
 Животарење.
 Јадац.
 Дакле, није то ни био нерц.
 Није сад, али није ни тад. Није никад.
 Залуд си им то, брацика мој,
 онако камелеонски – подметао, потурао.
 'Еј људи, ваш сам бре, наш сам,
 комодирајмо се, комодајмо,
 а овамо брацика прстићима нос зачепио.
 Као гроф у смрдљивој чатрљи кмета.
 Видиш „грофе“ да су те призилуковићи „провалили“.
 Прозрели су твој „конфор“.
 Знали су за јадац.
 Напустио си ти њих, одбацио их у себи, иза нацртаног кеза,
 иза неуморног молим·хвала·нема·на·чему·ему·му
 – али они тебе нису пустили,
 нису те на миру оставили, верни као вашке, одани као буве
 нису те заборавили, ништа ти нису заборавили.
 Јер ниси им био ни капут.
 Чак ни она нека, срцу увек даља и далека ти кошуља.
 Ни капут, ни кошуља – био си им чарапа.
 Подерива, замењива, смењива.
 Мој живот беше чарапа.
 Бејак чарапа.
 Тек чарапица.
 Кô чарапицу ме преврнули.
 У трену.
 Све ми, све изокренули.
 У једном трену.
 У трену и све.
Све & трен.
 Као Велики прасак.

И праснуло је.
Big Bang.
Баш праснуло:

...буммм!

- ◀ Ууххх... Еееј, бре!
- ▶ *Pardon!*
- ◀ Как'и партон–как'и картон! Имаш бре
очи, а кô да и' немаш...
- ▶ Извините, заиста. Ја нис...
- ◀ У реду је бре. Све је у реду. Све! Навикли
смо да нас газе.
- ▶ Али ја заиста нисам...
- ◀ И ниси! Али неће више ни они! Узми
проглас.
- ▶ Хвала. Ја...
- ◀ Држи! Узми два.
- ▶ Хвала. Извините, ја...
- ◀ Ма у реду је. Све... СВЕ&СВИ!
СВЕ&СВИ!
Про-Ме-Не!
Про-Ме-Не! ...

Ономатопеја, извињење, повик, слогани – све то звучно сведочи какву је последицу узроковала Скерлова махи-нална обневиделост. Већ на првом уличном углу, догађа му се судар са брадатим, ▶...бумм!◀ младићем који пролазници-ма дели жутим словима на плавом папиру одштампане летке прогласа, заједнички потписаног од стране некакве, на том истом папиру – уједињене опозиције.

Везало нам се, мисли Михајло, уједињено куку за еједињено леле. Враг је дошао на ... – како ли оно? – ... на рођење ли?... или беше на крштење?... – не! На свадбу је!

Да! На свадбу. Тако је то *маја*, мајка-моје-мајке, још се препричавају њене мудрости: Враг ти је, дијете моје, дошао црном Ђав'лу на свадбу. Ето се вјенчава куку за леле.

Можда је Скерл у праву. У ствари, могло би се признати да изгледа како заиста тако и јесте. Али нека. И то је један од ражњића ове епохе који историја управо натиче на своју стрелу. Ваља видети чему нам сад могу послужити и „куку“ и „леле“. Сад нам је враг црни златан као анђео. Јер ваља нечим пробити лед, деценијама дебео лед режимског једноумља. Ваљда се то другачије и не може, но са нечим оштрим, врелим, макар и са самим породом ђавољим. А после се већ у ту рупу, у ту воду, могу ваљда побацати и први демократски мачићи, и све оно нечастиво о реп им окачено. Ако нам разум буде надзорник тих радова онда се, ваљда, нећемо провести баш попут оне легендарне бабе, оне ЈЕДАН-ДИНАР-ДВАААА баке на рингишпилу. Умећемо ваљда зауставити ову демократску вртешку, и сићи с ње у прави час. А дотле, док се још увек све окреће и преокреће, послужиће и то развикано момче што густом брадом заклања голобрадост *душе*, ћосавост *духа*, и његова исто тако – Скерл сад опажа да иза младог човека стоји и девојка – односно по *истом*, дакле изнутра, по *души* – голобрада сарадница.

Ослоњена је једном руком, нокти су црно лакирани, о углачану дрвену летву. Гле, и младенци су овде – Скерлов језик лизну усне. **Себрова збора да не буде...** ; суве су. Зевнула уста, помисли, *кô чарапин почетак*; **...ко ли се нађе зборник да му се брада осмуди...** Младенци су нам већ ту; осети грк укус заједљивости; ја сам чарапа, изврнута чарапица, а ови нам овде деле позивнице за своју вражју свадбу, прибирају себи ђавоље сватове; **...и јæзик отсече**. На врху летве бели се платнени транспарент са крупним наранџастим словима:

СВЕ ЗА ПРОМЕНЕ – СВИ ЗА ПРОМЕНЕ !

Угледајући се на колегу и девојка ритмично отвара уста преваљујући преко усана: **СВЕ&СВИ! СВЕ&СВИ!** Обрубљујући те речи, из уста јој повремено излазе и над њеном главом, као да је лик у каквом оживљеном квадрату стрипа – лебде облачићи сивкастог дима. Узрок томе почива у њеној другој руци где се дими танка,

дуга цигарета. На самом споју филтера и цигарет-папира, кружно је одштампан разнобојни венчић. Флорални детаљ који указује да елегантно упакован никотин јесте намењен дамама.

„Даме? Је л' те, децо? Питате, је'л, за даме? Паа, дааме, видиш, то су вам, децо... видиш, онакоо...“ – из Скерловог памћења, као из мрког, непрозирног облака, севну прадавно тумачење. Севну и загрми глас, откад још утихнули глас наставника званичне, некад званичне, данас исто тако покојне школске историје коју је пре двадесетак година слушао у ОШ „ОСМИ МАРТ“ – дааме, децо, је'л ме разумете?, тако вам они тамо... они капиталистички, је'л, капиталисти, они вам у њиховом друштву, у капиталистичкој значи, је'л, држави, тако вам они зову једну баш фино обучену, је'л, жену. Онако, је'л ме разумете?, одевену и све нацифрану и... фину и... **И.Т.д.** Таква није проста, да псује, да галами, да... да псује, **И.Т.д.** – је'л ме разумете? Јер та се зна онако баш лепо држат, овај..., то је једна кроз капиталистичка госпоја ... овај... права је... је'л ме разумете?, дама и...и томе сл., **и.т.д., и.т.д.**

А капитализам нам неки добри људи ето већ испоручили, драги наставниче, један монтажни капитализам, овај на склапање и расклапање – као што се бачени опушак некад газио ђоном, то је налагала неписана улична пристojност: А пикавац за собом свој, грешниче никотински – **гаси!**, мада

и ђонови бејашу од материјала погодних за то, тако сад М.Скерл, полугласном опаском намењеној свима, неким тамо *свима, urbi et orbi*, иако је мрмља самом себи, у браду, дакле тим јетким гунђањем гаси сев у души, гази пропламсјај, и мање од пропламсјаја, тек тињање, тек чик догорелог школског сећања – стигао нам ето неки клип-клап капитализам, стари мој букване педагошки, лака ти црна, прецрна..., само нам заборавише послати упутство за монтажу. Па изгледа као да га погрешно састављамо. Шкрипи. На сву срећу у пакету нам стигле, како видим – и дамске цигарете. Шкрипаће нам, дакле, и у плућима. А у следећој пошиљци стићи ће ваљда и те даме. Те „капитално fine ИТ.д. госпоје“, је'л ме разумете? И њихово грабљиво вјерују, *business-вјерују*, налик сваком, садржи управо такво „итд.“ – на челу је непорециво, велико, највеће, режеће **И**, за њим се, као штап над главом, усправило **Тако**, а на зачелју је мало, најмање, недорасло, једно сустало, убого даље.

Несвесно убрзава корак док за њим, облачићи уличног стрипа, и даље се пуне гласним: **СВЕ & СВИ! СВЕ & СВИ!** У ознојеној руци, као да су му нешто криви, стеже модре летке. Јефтина штампарска боја оставља му индиго трагове на прстима: **СВЕ&СВИ! СВЕ&СВИ!**

Видиш – гласно се обраћа длану десне руке док безуспешно, оном белом, нештампаном страном хартије, покушава уклонити мрље са дубоке линије живота, и још дубље линије љубави, и оних плићких које се искидано, тек у назнакама, протежу између ове две – видиш ли како још нису ни стигли, овако разгаљени, не стигоше ни до капије власти, тек се намерачили на те двери, а већ нам узимају отиске. Овако голобради, овако демократично успаљени. Заједљивост му се разлила језиком, а плава мрља угнездила на длану. Пилат би да умије руке пред народом, полугласно декламује себи, али белина, наравно, као и увек, јесте папирната;

дакле, несвесно подиже глас, обраћајући се прстима окупљеним на тргу длана, **о народе мој**, ето – белина, као и увек, народе мој, немоћна је пред свемоћном мрљом.

СВЕ&СВИ! ... СВЕ&СВИ! ...

Прекоран, можда чак и гадљив поглед једног сивог пролазника, који и не помишља да се човек може исповедати длану, ако при том није – да ли *лудак?*, да ли *чудак?* – шта ли му *то?*, тако мукло, у мимоилажењу, добацује презрива мимика зеленкастих образа и танких усана – све то нагна Мишу М.Скерла да се врати свом нечујном монологу.

Баш га *нагна*, и *нагони* га, – јер протекло је нешто више од четири године откако је друштвену мимикрију прихватио као преовладавајући образац свог даљег спољашњег постојања. То је учинио без великог размишљања и дуготрајног одлучивања, некако прећутно, и пред самим собом, *Коло, коло, / Наоколо, / Виловито, / Плаовито*, негде на измаку једног, *Брже браћо, амо, амо*, у варварском клању протеклог лета, *Рваћане, не од лане, Ој Босанче, тврда главо*, једног братоубилачког лета, првог у низу оних који ће, уз своје ратне јесени, *...амо, амо, / Да се скупа поиграмо!*, и таква пролећа и људождерне зиме, протећи у закрвљеним, смртоносним колоплетима. Испилевши се тако, у њему самом, и оставши у њему, на самој маргини свести (шта све мора човек да потисне, мислио је, да намерно заборави, сметне, пречује, превиди, да би му душа, мисли, изуједана, распарана, сва у живим ранама, надживела, помисли, слом отаџбине, смрт домовине) убрзо му та новостечена потреба за друштвеним камелеонством постаде по свему равна рођењем добијеним инстинктима. Постаде један условни рефлекс, или, ако се тако може рећи – стечени нагон, снажан порив који кад-тад развију сви политички, етнички, религијски, културни, шпијунски, законски, и разноразни други илегалци и отпадници, што се у неком друштвеном организму, својом или туђом вољом,

затекну као страна честица, као уљез. „Не таласај...“ – животно је гесло илегалца, а мало ко не зна да то значи: утопи се „брацика мој“ у заједницу, стопи се с већином, буди друштвени камелеон, не буди опажен од увек подозривог киклопског ока светине као другачији⇒различит⇒стран⇒⇒настран. Осећајући како му онај сиви поглед стреља потиљак, сад ћутке пред собом носи отворен, испечатан длан гледајући у њега као да чита. Као да проверава неки рачун који му је био поднет. И проверава га залуд. Јер откад га је још камелеон платио. И откад су му још истекли рокови за жалбу.

СВЕ&СВИ! . . . СВЕ&СВИ! . . . СВЕ&СВИ! . . . СВЕ&СВИ! . . .

А зар нисам и ја,
и овако разгаљен, баш такав – оран,
па и ја пођох на свечаност.
Ма крила ми тоолика израсла.
Дугачка, дугачка, предугачка.
Осећам – лебдим.
Летим, све мислим, ја летим на свечаност.
На своју.
Додуше, без овог мастиљавог тегет проспекта,
без оранж-парола,
али исто овако јунферски, јункерски,
све-сви разгаљен.
Лебдим, летим. Као на свадбу.
Весело-весело. Пуц-пуц, ожежи-ожежи.
Живот је добар.
Добар и ружичаст.
Свет је диван. Златни свет, брате Кандиде.
Не буди глупан, Кандиде брате, није добар– најдобри је,
најбољи је, заиста јесте,
meine lieben Gottfried,
најбољи од свих могућих, *meine lieben Wilhelm,*
најподобар од свих ружичастих светова.

Ово је свет у коме пашће златно постављење.
     Биће објављење.
 Њихово објављење - моје постављење.
     Веселе вееелико.
 Веселе златно. Ружичасто.
     А испало црно.
     И црње.
 Кренуо на свадбу - скончао на сахрани.
 Ево ме, видиш, брацика, као на погребу.
     Као на укопу.
     На неком укопу.
 Ево ме у свету најгорем од свих могућих и немогућих,
 и од црних и црњих и најцрњих, Кандиде, брате бледоглави.
 Ево ме, бели брацо, у мрклом, празноглавом неком свету,
     на неком смрклом, забезекнутом укопу.
     Али – зар сам „на неком“?
     Слушаш ли ти себе?
     Чујеш ли се, мој брацика?
     „На неком *неком!*“
     Откуд „на једном *неком!*“?
 Па то јесте твој погреб, мој брате брацо.
     Видиш ли? Твој згранути погреб.
     Укопавају тебе.
     Живог те, ето – мало сахрањују.
     Живог у гробни гроб
 Живог живцатог пренераженог,
     тотално ружичастог,
     скамењеног.
     Ако уопште још и јесам жив?
     Јесам ли? Жив ли сам?
     Или...?
 Можда . . . – видиш брацика, као да то више и ниси.
     Ја жив нисам, несам, ја нијесам.
     Јесам ли?
     Личи, брацо, да нијеси!

Ето, заиста. . . – као да заиста нисам.
 Јер ето, рекли су, онако комисијски,
 изборно-реизборно,
 кажу – нема ме.
 Није да јесам, кажу.
 Нула си, Кандиде.
 Нула од кандидата.
 То значи да нисам.
 Ја сам нисам.
 И да јесам – по чему јесам?
 По чему?
Cogito, ergo sum?
 Пих !
 Какав је то *cogito*?
 Где је то гордо мислити?
 Где славна урачунљивост?
 Где извикана промишљеност?
 Ето! И мислим и помислих
 и мислио сам и мишљах,
 и био сам мислио и бејох мислио,
 а свет се рашава око мене,
 раствара у мени,
 као у расточеном уму лудака.
 Мислити, видиш ли, то уопште и није бити.
 Мислити је бити распамећен.
 И ништа више.
 Само се дотле може.
Cogito, ergo... – пих!
 Пих! – само дотле с оholим мишљењем.
 До оне помрачене стране памети.
 Бити распамећен.
 Попут ових што врве око мене.
 Отпамећени житељи људињака.
 Духовни ретромутанти.
 Нормални.

Њих не море моје муке.
 Еволуирали с оне стране памети.
 Сав им живот иде у весељу.
Cogito, ergo – пиха-ха-ха!
 Узела их под своје хе-хеволюција.
 Али, брацо мој, брате...
 ...па и сам си то, брале, о томе си...
 – толико си, брацане, јеси-јеси, другима си дробило
 како све то и то све јесте једна васељенска работа?
 Неминовна, незауостављива, немољива еволуција.
 Један космички наум изнад сваког наума.
 Изнад свега и свачега људског.
 Да ли је онда сам свемир наумио да их сад распамети?
 По неким својим свемирским разлозима.
 Предак беше *homo sapiens*,
 а чукун–чукунунуче испало *homo stupidus*.
 А мене прескочило.
 Промашео ме слепи свемир.
 Кока ћорава.
 Остадох му човек међу људима.
 Међу духовним мутантима.
 Међу ретронтима.
 Као преживели бродоломник,
 одавно испливах,
 допливах на ово пусто острво.
 Пууусто, опустело од памети.
 На њему тек морска крава до краве морске,
 фока до моржа, морж до туљана,
 говече крај говечета прежива живот.
 Сâм сам на овом копну отпамећеном,
 на отоку отпамећених,
 сам међу толиким туљанима,
 међу тупавим тупљанима.
 И оглувех од њиховог вишегодишњег муукања.
 Деценијског.

Вековног.
 Дакле, ваља ми се најзад отпаметити.
 Да будем распамећен мутант међу таквим мутантима.
 Ретронт међу ретронтима.
 Тупљан међу тупљанима.
 Људ међу људима.
 Људан.
Нормалан међу нормалнима.
 Дакле, збогом остај знати, а с врагом моја памети.
 Мислим, дакле – пиха-хаха-ха!
 Збогом шкохо-холо, само луд те вохо-холô.
 Сад ме обарају ме као оваквог,
 ка висинама стремећег,
 и треснућу, фијууу, као кедар либански,
 а устаћу као неко од њих.
 Као треска,
 као иверак,
 отпадак.
 И ја ћу бити пих.
 Ћакнута цепотина.
 Као и сви, брацика.
 Пиха-ха-ха свихи-хи-хи.
 Цепа-ха-ха-ње до крепа-ха-ха-ња.
 Цепанлук до крепанлук.
 Сви & све.
 Треба само фииијукнути,
 као сви ови тупљани,
 ваља ми се окренути,
 ваља ми скренути у овом мастиљавом све.
 Срушити се у мастилом отпамећено,
 у радајним мастилом
 распамећено све.

☉ - Ал' кô привидно! Кô оно мастило, знаш^ш. Модро кô масница, ал' се кроз то види. Све ти кô видљиво, капираш^ш? Плаво бре, ал' скроз привидљиво.

То глас дечака, већ момчића, прсну испод стрехе од ретких, коврацавих бруца које му гараве наусницу.

☉ - Кô мастило бре, брате, капираш^ш, брате?

Младаљачки неодмерен тон, значи, непристојне јачине, безобзирно злоставља случајем окупљену групу људи. Буши се и мехурић у којем се неко Скерлово загрудно ја спремало придићи са самртног одра, на који га, пре непун час, положише онако „комисијски“. Стоји међу окупљеним, сасвим несвестан да се кроз вратанца тог *cogito*, макар му и постало тако „извикано, охоло, распамећено“, тако „пиха-пих!“ ипак почео полако прибирати од изненадног насртаја спољашњег света. Не зна да већ беше отпочео у себи тражити мелем за неочекиван и дубок ујед хаоса, мелем за најсвежији угриз вечито претеће, режеће, непоузданости бивања. Негде усеби, у својој паперјастој нутрини (јер тако [још од најранијег детињства {ваљда зато што сви бејасмо шопани таквим бајкама}] тако замишљамо душу: налик је малом, буцмастом облаку) већ беше крчио наплавине крша, наносе скршеног и расточеног. Од мисли је градио, попут паучине танан, али, уколико се густо оплете – непропустљив насип, ваљану одбрану од изнебуха надошле, набујале раздешености света. Мерио је, ценио, проверавао, Жив ли сам? Јесам ли? – закључивао, намеравао; Ваља ми се најзад отпаментити!; или је тек намеравао да намерава, а онда ПУФ! – пуче мехурић, капираш^ш, тебра, капираш^{шшшш} – и ето га већ поново ван себе, остаде тек попрскан сапуницом краткотрајног, унутрашњег отклона. Паперјасто је разнето, покидало се танано, и осећа како опет чврсто стоји на тврдој земљи од које стварно јесте. На тврдокорној, неумољивој земљи од које јесмо, и у

коју су га речима, тек речима, дакле непотпуно, „тек“ душом у њему – мени су душицу моју, оно малопре придигло ја опет му клону на одар, душу су ми, брацо, онако комисијски, брацо, управо је покопали.

☉ - Кроз так'о плаво, капираш^ш, Цацо?, кроз то ти се бре види тло:све. Скроз. 'Еси скапирала?

☺ - *Ма то 'есам, Цици. Ал' нисам скапирала која ти то фора, ке^еве ти, да фарбамо семафор у плаво, мислим ства^рно...?*

Као што се на дечјим цртежима из жуто обојеног, неправилног круга, на све стране пружају кривудасти зраци насликаног „сунца“, тако сви у групици оних које закони о саобраћају дефинишу као „пешаке“ (као да постоји иједан човек који то није, чак и ако је повремено коњаник, *Ritter, cavalier*) сви су окренули главе од бучног пара пубертетлија. Ове накратко ућуткује машински глас којим проговара апарат за следе и слабовиде постављен на стубу семафора.

 - ...АЛАЗИТЕ СЕ У -СКОЈ УЛИЦИ. ПЕШАЦИМА ЈЕ ТРЕНУТНО ЗАБРАЊЕН ПРЕЛАЗ. ЗАБРАНА ЋЕ ТРАЈАТИ ЈОШ ТАЧНО: бооннг! – ПЕДЕСЕТ СЕКУНДИ. БИНННГГ! ...НАЛАЗИТЕ СЕ У -СКОЈ УЛИЦИ. ПЕШАЦИМА ЈЕ ТРЕНУТ...

☉ - Ш'о си ментолка, Цацо брате. Ш'а бре не капираш^ш. Ди:ви, муни:мај се навукли на ово црвено-зелено-црвено, и то. Ш^шарнемо ово једно окце плавом. А друго би... – којом би бре могли ово друго...

☺ - *Цици, а је'л може љубича^нственом?*

☉ - Ма мож^ше, брате. Само да ти боја лажњак. И слуш^шај сад, бре Цацо. Светло се мења. Оно зелено-црвено, знаш^ш, и то. А слепци, брате, ниш^шта, брате. Само стоје. Виде мастило, виде љубичицу. Има до сутра болиди да ти чекићају ово зелено.

Школски им ранчеви међусобно измешали копче. Заплели и своје каишеве и ремење. Уплићу се и њихове руке и прсти. А повремено и језици у пољупцу због којег су некад, једва две-три деценије уназад, легитимисани, па и привођени – пунолетни грађани. Деца нису. И само помињање тога да би и деца то могла чинити, да имају такве потребе – било је богохулно. Настрано. Ма шта то причаш? Који бре Зигмунд? Чича бре излапео. То су деца. Де-чица. Безазлена. Невина. О томе је непристојно и мислити. А сад их је непристојно, заправо – непријатно их је и гледати. Зато сваком од оних који стоје пред такозваним „пешачким прелазом“ у **-ској** улици, и чекају да им око опазе електромагнетно зрачење које има таласну дужину од 535 нанометара, што се простонарадно назива *зеленом бојом*, сваком је случај уделио неку страну света да у њу бесциљно зури.

...ЋЕ ТРАЈАТИ ЈОШ ТАЧНО: бооннг! - ТРИДЕСЕТ СЕКУНДИ. БИНННГГ!...

☺ - *Јоој, кеџе ми мрак ти фора, брате. Брате, кô она скривена камера, кеџе ми...*

☺ - **Ма шта скривена камера, брате. Не то, брате. Него оно кад сликајуоне мајмуне. Знаш^ш оно, по цунгли, онај болидТарзан и то. И ово ти, брате, све го мун:мај. Капираш^ш. Само им цунгла асфалтна.**

☺ - *Мислим стварно је брате, кул фазон. Цици, ај' и' снимамо. „ЦУНГЛА ОД АСФАЛТА“, брате – road-movie. Биће, брате, ниш.*

☺ - 'Ајде Цале.

Као да неко **нешто**, заклањено кулисама семафорске случајности хтеде ипак да покаже **намеру**, Миши Скерлу, у складу с мрком, с натмуреном каквоћом духовног му и душевног и телесног и сваког од могућих људских стања – западе да зури у слепи СЕВЕР/СЕВЕРО-ЗАПАД. „Слеп“ зато што између њега и тог недогледног географског СЕВЕРА, тамо где над полом чудесно краљује *Aurora Borealis*, јесте се испречила велика мрачна зграда. Закатанчено и запуштено седиште **GLOBALPROGRES**-а. Као са окамењеног скелета циновског диносауруса, блесне тек понека крљушт стаклене фасаде некад нејвећег државног предузећа, што беше, преко бурних валова историје, допловило на идеолошкој палуби неке друге АУРОРЕ, оне коју ће донети јека њених октобарских топова. Месо гигантског привредног гмизавца, врвећи по њему налик амазонским пиранама, откад су још разнели новоизлегли шпекулантски црви. Сад су то већ одрасле, натовљене тајкунске и берзанске бубе – Скерл каже – смрдибубе, пријатељи, гојне смрадобубе. Једна рука, вођена циничним надахнућем, два црвена, некад заслепљујуће блештава слова „**L**“, црном је бојом преправила у два „**R**“. Инстант графит, упркос алпинистичкој горчини коју тегли у себи, мами му мали осмех. Кез унутрашњи, како би сам рекао. А споља, иза његових леђа, уста се раздвајају. И расплићу се језици са папилама осетљивим на горко и на слатко. Сада ће оним другим језиком наставити да испредају бучне речи, да плету свој безобзирни, дрски дијалог.

**...ЋЕ ТРАЈАТИ ЈОШ ТАЧНО: боонннг! - ДЕСЕТ
СЕКУНДИ. БИННННГГ! ...**

☺ - *А овај бре апарат? Ово за слепаке, брате?
Шта ћеш с тим, Цици? Кад почне да пева, брате,
провалиће кулови да им зелено.*

☉ - Ма 'де. Ови? Никад, брате! Иди бре, Цацо, то се навукло на зелено-црвено, црвено-зелено. Кô неки наркић на доп. Има слепци, ови мунџмај, они ће бре и тог слепца да стопирају. Оно кô: мојџне бре, сине, угазиће те ауто, и то. Зар не видиш слепи брате да је машшина у квару, и то. Ако провале – шшта? Шштутнеш га у ову кутију, и шшта. Има 'парат да ћути. Кô мртав бре. Мортус, брате, мортус тоталишшка...

**... БИНННГГ! ... САД МОЖЕТЕ ПРЕЋИ –СКУ
УЛИЦУ. САД МОЖЕТЕ ПРЕЋИ. . .**

Да ли сам ја управо то? Такав!

Мртав?

Мртви, брате, мртвац?

"Кô мртав бре!"

Неки комртав мунџмај. Тотално комртав.

Тоталишшка, брате тебра, брацо цобра.

Кад посумњаш да си жив – шта ти још остаје?

Кад одбациш *cogito*,

кад се лишиш ума,

шта ти *с ове/с оне* стране памети преостаје,

шта остаје да би те како-тако било?

Да некако ипак постојиш.

И као такав– као отпамећен.

Било како.

Икако.

Али – јакако.

Несумњиво.

Као што ме заиста беше било у неком сунчаном,

одавно упокојеном дану.

У оном где је отац још увек млад.

Заувек млад.

Преплануо је и весла под тим сунцем.
 Сви седимо у белом чамцу.
 Било је лето и његово пасје сунце.
 Био је тај пластични чамац.
 Изнајмљен.
 И било је језеро.
 Ледничко.
 Обрубљено је горостасним зидом четинара.
 И зелена је, мрка је вода. Жива.
 Секу је невешти, снажни завеслаји.
 А изнад је бескрајни спокој само тада тако плавог небо.
 Само тада.
 Сећам се. Био сам жив.
 Несумњиво жив.
 Сећам се.
 Још ми је дечији длан леден од додира свеже воде.
 И било ме је тако у оном пролећном јутру.
 Било ме је живог тог јутра
 у којем мајка с тржнице доноси прве трешње.
 Видим је – брижљиво пазари сласт раних плодова.
 Цепидлачи око њиховог црвеног меса.
 Цењка се око зелених петељки.
 И белих коштица.
 А купује заправо наше радосно кликтање.
 То је оно што јој сестра и ја испоручујемо
 на кућном прагу, на прагу мајском.
 Шта је отада од мене живог преостало?
 Да ли само слике?
 Ове петељке догађаја.
 Оглодане коштице
 које хаотично по времену,
 овама-онамо, сада-када – пљуцка их памћење.
 Збркане сличице сећања.
 Навиру пред унутрашње очи
 скорели остаји бивших збивања.

Мртвих збивања.
 Утваре значи неке.
 Пободене у окамењену прохујалост,
 усправљене попут надгробних споменика?
 Зар то може бити трајати?
 Зар то?
Memorio ergo sum.
 Зар је трајати голо сећање?
 Тек неко затурено памћење?
 Прамен мемљиве меморије?
 Спомен, заувек одвојен од овог дана у којем дишем,
 истеран из њиховог сада,
 отеран попут каменицама најуреног губавца.
 Заувек раздвојен и од неког сутра.
 Од оног у којем се можда једном опет могло сањати.
 Сутра у којем се могло и живети и сањати,
 као што истовремено мислим и дишем.
 Опет би могао сневати прозирну, живу воду.
 и сневати румене, сласне плодове.
 И хоћу!
 Ја ћу једном опет сневати.
 И живећу и сневати. И дисати и мислити.
 Хоћу!
 Прашњава сећања, памћење упокојеног
 – то не може бити моје једино бити?
 Зар може?
 И како?
 Никако – ето како.
 Ни-ка-ко!
 Јер има се једном на свету наћи неки један,
 тамо неки један једни један,
 Лепо га видим, добро га чујем,
 И друге.
 Оне око њега окупљене.
 Светину.

Оне што казају да је једни мудар,
 'о, јесте им и премудар тај једни један.
 Па им онда, тако 'о мудар-премудар,
 ваљда има мудро и бубнути,
 а можда је негде већ и бубнуо,
 надружио им,
 да трајати кроз огубано сећање, народе мој,
 туђе, своје, свеједно, народе,
 – јесте постојање у облику гробнице.
 Шака земље над отвореним гробом.
 То је голо сећање.
 То и ништа више.

✱

ОВДЕ

Гробница.

ПОЧИВА**СЕЋАЊЕ**

СПОМЕНИК ПОДИЖУ

СИН

Cogito

И КЋИ

ОТПАМЕЋЕНОСТ

Ја памтим да бих дисао.
 И свако мора тако.
 Јер зашто бих дисао?
 Ико?
 И памтио?
 Мора се због нечег.
 Нешто је разлог дисања.
 Или неко.
 И памћења.
 Нека сврха свих сврха.
 Смисао.
 Човек га мора имати као и слон сурлу.
 Увек пред очима.
 А не као слепа глиста.
 Или слепи миш. Сваки миш.
 Грицка глодарски живот и дише да би дисао и дисао.

Машина за дисање.
 И за оно поред дисања и храњења.
 Разноразна плотска –ања и–ења.
 Скотска таворења и глодарска окапавања
 у голом оглоданом данас.
 У се – на се. Тако чине мишеви.
 И људи-мишеви.
 Грицкају своју бесмислену данас-данас-данас-данашњицу.
 Или таворе у пуштахији сувог сухог оностраног сутра.
 У као мумија сувом, посном, воштаном сутра
 живуцка једна религиозна буба.
 Света Богомољка. И брат јој богомољац.
 Постојање људи распало се на крхотине трајања.
 На мртво сећање, на голо данас. Суво сутра.
 Дршка разбијеног врча сад држи саму себе.
 Одломљени грлић жедно зева над пуклом шупљином.
 Отпало данце запрема празну ширину неба.
 А док се врч наливао,
 док је могао да запрема садржаје,
 док у њему беше и јуче и данас и сутра
 – тада су и памћење и дисање и сневање
 у усти мах прожимали трајање.
 Трајање Човека.
 Симултано.
 Три у један.
 Само тако трајем.
 Ако личим на троједног хришћанског богу.
 Ако памтим да бих дисао.
 Ако дишем да бих сневао.
 Ако сневам јер дишем.
 И дишем јер памтим.
 А бити у голом, у гробном сећању,
 јесте као неко бивање у небити.
 Бити, а небити.
 Таворење губаваца.

Ако хоћеш своје бити
 нипошто се не подај мемљивом сећању.
 Не сећај се ради голог сећања.
 По сваку се цену тако не сећај.
 Чујеш!
 Не сећај се!

СЕТИ СЕ! ЈА САМ БИЈО КО И ТИ
 А ТИ БОМЕ МОШ БИТ КО ЈА
 УДЕЛИТЕ ЗАТО МУДРИ ЉУДИ

Наравно да онај који се сећа, или машта, који у неком трену бива памћењем заглаван у **прошло**, или замишљањем у **будуће**, а то су увек погледи унутар себе, у том истом трену не опажа сасвим јасно своје **сада**. А то је увек оно у чему управо јесте, оно споља, оно чулно кроз које **баш** пролази, гази, ступа. Наше прошло и наше будуће постоје само у нама, а садашњост је попут брвна уска брана, склепана од стварности преко које се хучно преливају једно у друго. И тако, већ трећи пут оставши без спољашње главе, јер му се једна за другом суновраћују, ...збогом, збогом **моја памети!**, налик онима што с машине за гиљотинирање падаху у корпу од плетеног пружа, стрмоглављују се у унутрашње монологе, обезглављени Михајло Скерл, не примећује нити горе окачени рекламни слоган, нити црну кутију у коју се спуштају прилози ганутих, нити просјака, који седећи куња на дуплом слоју картона у којем је некад неком негде испоручена машина за којекаква прања. Црна кутија, на чијем боку одштампан **natpis** сведочи до то једном беше паковање обуће коју крсте као **firmirane** – ма шта им то значило – **patike**, шутнута нефирмираном Мишином цокулом, преврће се и просипа кованице из своје папирне утробе. Звекет новчића буди мамурног просјака. Ни то што је мамуран, нити што изгледа веома старо или можда

пропало, врло пропало, или обоје од тога, не спречавају ту уличну хијену да се одлучно острви на обезглављеног Скерла, којем отпоче, као Хидри лернејској, да израста од јутрос већ четврта спољашња глава. Речима откад још смишљеним, и око којих, налик баштовану што уз притке увија лозице пасуља, просјак сад уплиће изразе тренутног надахнућа, он, Михајло Миша Мишел Скерл, бива означен као тај, 'о тај, 'о баш је он тај бездушни, тај зликовац који насрће на **ову**, прљави кажипрст удара у раздрљене груди, ево, баш на ову, урања и израња из сивих, ућобаних маља, на ову картонску сиротињу. Ал' има бога, чујете ли ви, ти, злотворе? Не правите се глув, знаш! Има, има. Има негде горе, исти кажипрст сад кљуцка пут велеградски сивог, на-туштеног свода, има Оца нашег небеског! Вјерују во једи-наго Бога Отца вседержитеља, творца небу и земљи, вје-рују, тако ми крста, вјерују, па **Он** има да види како сил-ник овде, над убогим, насиље ради. Насиље, чујеш ли ви, господине? Прст се, као заморен, опет спушта с неба ка грудима и ту застаје, допола тоне у прсне маље, ви, госпо-дине, ви... лако ти је на сиротог, на бедног..., попут глад-ног свињчета нокат рује по масним коврцама, као да тра-жи нешто, ваљда и тражи, јер небо је голо, глуво, и данас, као и увек – далеко, предалеко, а земља тврда, претврда.

Кад несмотрени пролазник, погођен неправедном оценом свог нехотичног геста, махинално застане, и почне се двоумити између искреног извињења и жестоке одбране од оптужбе за тобожњу бездушност, тон тротоарског ри-бара људских душа сасвим се мења. Рибица се копрца на удичици. Сад је ваља опрезно, врло лагано извлачити. Та-ко да она, рибица, ништа не примећујући, сама изађе на суво. До репа да упадне рибица у црну кутију рибарску из које се некад излегла патика фирмирана. Зато рибар попу-шта струк, спушта глас, бира речи, јер господин је кô бели лебац добар, то се одма' види, кажипрст, не нашавши тра-

жено, престаје копати по маљама, диже се изнад груди и циља ка упецаном, та нисте ви то 'тели намерно, нисте, ама то душа самог анђела вири из вашег ока, рудујсја јер Господ с тобоју. Видим ја, ја сам два'ес годиница љутих житељ булевара и тротоара, два'ес годиница, добри мој господине. А беда, шта 'ш, прозли човека до коске, па се одма' уфатиш за зло, па само зло видиш, и зло мислиш и злу се надаш, и још горем од зла, добри господине, а ви сте анђео сте ви, одма' сам то видѠ, и пре нег' си ми шутнѠ кутију, гледам ја па видим, радусја и благословен плод чрева твојега Господи, ето, иде ми сам анђео господњи на мене благо мене, па ће ми добра душа уделити милостињу сиротом грађанину булевара, мештанину тротоара, првоборцу улице, 'оће, уделиће, јел' да да 'оћеш, 'ајде дај, дај бре штогод, дај нешто море, пола си ми данашњег пазара шутнѠ у шахт, 'ајде-'ајде стипсо, вади бре већ нешто аман, ај' вади ...

Скерл већ на почетку рибарења, које за циљ има његову душу у облику новчаног прилога, беше завукао десницу у цеп, али убрзо осети затезање струка, прибирање мреже. Уместо бедника види лукавог рибара који га лови просјачким фразама. И откачи се Миша с удице. У цепу је напипао свежањ кључева наставничког кабинета. То су кључеви за које до јутрос, до малочас, беше мислио да су кључеви његовог живота, а сад их пушта да уз бучни звекет падну у црну кутију. Просјак, то је сад само један преварени преварант, *Лове, / а уловљени.*, извештачено затвара подбуле очи у име тобожње дирнутости, *С вечери, туго*, добацује за њим речи лажне захвалности, *ко коме плен?*, Господ с тобоју, **чујеш**, Господ и Дух Свјати...стипсо бре једна...

